

Omorganisering av Veterinærhøgskolen (NVH) og Landbrukshøgskolen (NLH)

Det ble i 2001 fremmet et Dokument 8-forslag i Stortinget (Dok 8:57 (200-2001)) av representantene Terje Johansen, Odd Einar Dørum og Lars Sponheim. Forslaget lød: *«Stortinget ber Regjeringen legge frem for Stortinget en plan for å gjøre NLH til 'Grønt universitet'. I denne sammenheng bes Regjeringen vurdere en eventuell sammenslåing av NLH og NVH, samt vurdere lokaliseringen av nytt klinikbygg for NVH til Ås.»*

Forslaget ble behandlet i Stortinget 12.6.2001, og Stortinget ga sin tilslutning til at problemstillingene skulle utredes av en bredt sammensatt komite. På bakgrunn av diskusjonen i Stortinget ble det av Utdannings- og forskningsdepartementet i samarbeid med Landbruksdepartementet, oppnevnt en arbeidsgruppe og utarbeidet et mandat.

Jeg ble bedt om å lede arbeidsgruppen, som for øvrig besto av Mårten Carlsson, tidligere rektor ved Sveriges Lantbruksuniversitet, sivilagronom Gabriella Danmark, veterinær og bonde Johan Børsheim, professor Wenche Frølich, bonde og tidligere leder av Norges Bondelag Kirsten Indgjerd Værdal og spesialrådgiver i Fiskeridirektoratet Bjarne Aalvik.

Mandatet var omfattende og innebar vurderinger om flytting av Veterinærmiljøet og om å slå de to høyskolene sammen. Det var duket for omfattende diskusjoner i arbeidsgruppen. Vi la opp til omfattende høring. Vi fikk inn en rekke profilerte meninger, både fra utvalgets medlemmer og fra de berørte partene. Arbeidsgruppen hadde en meget dyktig sekretær, Peder Figenbaum. Han var fra Norgesnettrådet.

Arbeidsgruppen ble oppnevnt sommeren 2002 og skulle avgi ent utkast til rapport innen et halvt år. Denne skulle sendes til høring og endelig rapport avgis innen sommeren 2003. Det var ikke lange tiden til et så omfattende arbeid. Vi hadde en rekke alternativer å utrede:

1. NVH og NLH som selvstendige institusjoner med et nytt klinikkbygg på Adamstua.
2. NVH og NLH som fakulteter under UiO med klinikkbygg på Adamstua.
3. NLH og NVH organisert som en institusjon, lokalisert hver for seg på Ås og Adamstua, med nytt klinikkbygg på Adamstua
4. Slå sammen NLH og NVH med klinikkbygg på Ås
5. NVH og NLH som ett fakultet under UiO med klinikk på Ås.
6. Flytting av NVH til Rogaland med klinikkbygg i Sandnes.
7. I alle disse alternativer måtte vi tenke på Veterinærinstituttet fremtidige lokalisering og rolle.

Arbeidsgruppen la stor vekt på å besøke institusjoner og beslektede universiteter i Sverige og Danmark.

Uenigheten innen arbeidsgruppen var ganske stor, og de berørte instanser hadde en rekke gode argumenter for sine standpunkter, som imidlertid ikke var entydige. Meningene sprikte, og en del argumenter var reelle, andre noe mer preget av de berørte parters egeninteresser og uvilje mot flytting og endring. Men vi bevarte både humør og forståelse innad i arbeidsgruppen, selv om meningene der var ganske ulike. De reelle vurderingene var om det vitenskapelige miljøet på de to høyskolene var tjent med endring. Var det best med et samarbeid mellom veterinær-miljøet og det humanmedisinske miljøet i Oslo, eller var det bedre å skape et større og sterkere biologisk miljø ved at veterinærene flyttet til Ås? Dersom de organisatorisk ble slått sammen, ville den nye institusjonen få universitetsstatus.

Vi gjorde som vi ble bedt om: lagde et utkast med ulike forslag til endringer og fikk inn en rekke innspill. Disse ble gjennomdiskutert på dagsmøter i arbeidsgruppen, som etter hvert delte seg i to når det gjaldt flytting av NVH til Ås. Men hele gruppen var enig i at de to høyskolene burde slås sammen til en organisasjon.

Vi ga vår innstilling med gode argumenter for de to gruppens syn, og resultatet ble et enstemmig råd om å slå sammen NVH og NLH til en institusjon. Et flertall av arbeidsgruppen (fire medlemmer, deriblant lederen) rådet til at veterinærmiljøet burde flytte til Ås og få sitt nye klinikkbygg der. Mindretallet mente at veterinærene burde forbli på Adamstuen.

Vår sekretær klarte på en utmerket måte å få frem alle synspunkter i en meget velskreven rapport. Vi hadde fått liten frist til å komme med vår innstilling. Saken hastet jo! Men som en rekke andre saker, som trenger beslutninger i Storting og regjering samt ganske store budsjetter, og som har sterke motkrefter, går verdifull tid til spille.

Stortinget vedtok i 2008 at Veterinærhøgskolen skolen skal flytte fra Adamstuen til Ås og integreres i Universitetet for miljø- og biovitenskap, dog som egen enhet. Begrunnelsen fra regjeringens side var at dette ville desentralisere utdanningsstrukturen i Norge, samt styrke Universitetet i Ås.

Beslutningen ble umiddelbart omstridt, og særlig Marit Nybakk (Ap) uttalte seg i mot. Inge Lønning (H) og Siv Jensen (FrP) stilte seg også svært kritisk til vedtaket, og hevdet blant annet at flytting ikke bare ville gå ut over forskningen på høgskolen, men også ut over andre høgskoler i Norge. Motstanden var særlig stor innenfor Oslo Ap, hvor også Jan Bøhler reagerte sterkt og hevdet at dette var en «hjemmeseier for Åslaug Haga, som bor kun et par kilometer fra Universitetet for miljø- og biovitenskap». Bøhler uttalte videre at han hadde vanskelig for å tro at regjeringen ville gå imot et samlet forskningsmiljø, som ønsket å slå høgskolen sammen med Universitetet i Oslo.

Daværende minister for forskning og høyere utdanning, Tora Aasland, besvarte kritikken med et debattinnlegg i Aftenposten hvor hun hevdet at kostnadene kunne reduseres ved å selge eiendommen på Adamstuen. I tillegg poengterte hun at vedtaket om flyttingen hadde vært underlagt flere grundige utredninger som også Stortinget hadde fått seg forelagt.

Det er først nå (2014) det er tatt noen spadestikk i jorden på Ås for å bygge et nytt veterinærmiljø. Det nye universitetet er en sammenslåing av de to instanser som skjedde i 2013. Det kalles Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, og skal ha undervisning og forskning i fagområder som landskapsarkitektur, sivilingeniørfag, kjemi, biologi, matvitenskap, jordbruk, husdyrfag, skogbruk, naturforvaltning og økonomi.